

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
755-17

meddelad i Stockholm den 8 juni 2018

SÖKANDE

AA

BB

CC

KLANDRAT AVGÖRANDE

Regeringens (Miljö- och energidepartementet) beslut den 20 december 2016, M2013/00540/Me, avseende ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till uppförande och drift av gruppstation för vindkraft i Hanöbukten i Sölvesborgs och Karlshamns kommuner

SAKEN

Rättsprövning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver regeringens beslut att avslå AAs, BBs och CCs yrkanden om ersättning för rättegångskostnader vid Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt.

Dok.Id 190021

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se
www.hogstaforvaltningsdomstolen.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

BAKGRUND

Blekinge Offshore AB ansökte hos Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt om tillstånd enligt miljöbalken att uppföra och driva en gruppstation för vindkraft i Hanöbukten.

AA, BB och CC, som ägde fastigheter på Hanö, motsatte sig bolagets ansökan samt yrkade ersättning för sina rättegångskostnader vid domstolen.

Eftersom målet rörde totalförsvaret beslutade mark- och miljödomstolen att med eget yttrande överlämna till regeringen att avgöra tillåtligheten av den verksamhet som avsågs med ansökan. Överlämnandet skedde med stöd av 21 kap. 7 § andra stycket miljöbalken. När regeringen fattat sitt beslut avsåg domstolen att återuppta handläggningen av målet i återstående delar, däribland frågan om ersättning för rättegångskostnader.

Regeringen ansåg, med hänvisning till att den aktuella verksamheten rörde Försvarsmakten, att det ankom på den att pröva tillståndsfrågan i dess helhet och inte enbart frågan om tillåtlighet. I det nu klandrade avgörandet avsåg regeringen bolagets ansökan och i samma beslut avsåg även AAs, BBs och CCs yrkanden om ersättning för rättegångskostnader.

Sedan regeringen fattat sitt beslut avskrev mark- och miljödomstolen målet.

YRKANDEN M.M.

AA, BB och CC yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska upphäva regeringens beslut att avslå deras yrkanden om ersättning för rättegångskostnader.

Regeringen har avgett yttrande i målet avseende frågan om dess behörighet att pröva sökandenas hos mark- och miljödomstolen framställda yrkanden om ersättning för rättegångskostnader vid domstolen och sammanfattningsvis anfört följande. När ett mål överlämnas till regeringen med stöd av 21 kap. 7 § andra

stycket miljöbalken ska det i sin helhet avgöras av regeringen och inte till någon del prövas av domstolen. Regeringen har således haft behörighet att pröva yrkandena om ersättning för rättegångskostnader.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet

Frågan i målet är om regeringen i ett av mark- och miljödomstol till regeringen överlämnat mål om tillstånd enligt miljöbalken att bedriva viss verksamhet även ska pröva i domstolen framställda yrkanden om ersättning för rättegångskostnader.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Enligt 7 § lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut ska Högsta förvaltningsdomstolen upphäva regeringens beslut om det strider mot någon rättsregel och detta klart framgår av omständigheterna.

Av 21 kap. 7 § första stycket miljöbalken framgår att mark- och miljödomstol i vissa fall ska överlämna frågan om en verksamhets eller åtgärds tillåtlighet till regeringen för prövning. Enligt andra stycket ska mark- och miljödomstolen, om den finner att ett mål hos domstolen rör även ett annat allmänt intresse av synnerlig vikt än miljöintresset, med eget yttrande överlämna målet till regeringen för prövning. Är det fråga om en statlig myndighets beslut som rör Försvarsmakten ska domstolen alltid med eget yttrande överlämna ärendet till regeringen för prövning.

I förarbetena till bestämmelsen i paragrafens andra stycke uttalas att utgångspunkten för om ett mål eller ärende bör överlämnas till regeringen är att bedömningen av ärendet verkligen kräver ett ställningstagande från regeringens sida. Frågor som rör försvaret är allmänt av denna natur och de ska därför alltid överlämnas till regeringen. I dessa fall avgörs ärendena av regeringen och de ska

inte till någon del prövas av mark- och miljödomstolen. Domstolens yttrande ska omfatta alla de omständigheter som är av betydelse för frågan om tillstånd ska lämnas (se prop. 1997/98:45 Del 2 s. 235, jfr även MÖD 2005:13 och MÖD 2011:30).

Av det anförda kan ingen annan slutsats dras än att regeringen, sedan ett mål eller ärende om tillstånd överlämnats dit med stöd av 21 kap. 7 § andra stycket miljöbalken, ska pröva frågan om tillstånd i dess helhet. Av detta följer emellertid inte att även frågor som ligger vid sidan av själva tillståndsfrågan och som aktualiserats under handläggningen i mark- och miljödomstolen ska prövas av regeringen.

Frågan är om ett i mark- och miljödomstolen framställt yrkande om ersättning för rättegångskostnader faller inom eller utanför regeringens prövning.

Av 4 kap. 1 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar framgår att i mål där mark- och miljödomstol är första instans tillämpas vad som är föreskrivet om tvistemål i allmän domstol, om inte annat föreskrivs i lag. Det betyder att i den mån ersättning för rättegångskostnader alls kan utgå så ska bestämmelserna om rättegångskostnader i 18 kap. rättegångsbalken tillämpas.

Enligt 18 kap. 14 § rättegångsbalken gäller att en part, som vill ha ersättning för rättegångskostnader, ska framställa sitt yrkande innan handläggningen avslutas och att beslut i en sådan kostnadsfråga meddelas när rätten avgör målet.

Av det anförda följer enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening att det är mark- och miljödomstolen som ska pröva ett yrkande om ersättning för rättegångskostnader som uppkommit vid domstolen. Regeringen borde alltså inte

Mål nr
755-17

ha prövat AAs, BBs och CCs ersättningsyrkanden och regeringens beslut i den delen ska därför upphävas.

I avgörandet har deltagit justitieråden Mats Melin, Margit Knutsson, Kristina Svahn Starrsjö och Helena Rosén Andersson.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Linda Ferry.